

Nr 95.

Ankom till Riksdagens kansli den 6 maj 1911 kl. 11 f. m.

Utlåtande i anledning af väckt motion angående ordförandes och ledamöters i häst- och nötboskapspremieringsnämnd reseersättning.

(1:a Afd.)

I en inom Andra kammaren väckt, till jordbruksutskottet remitterad motion, nr 174, har herr *O. Jonsson* i Gumboda föreslagit, att Riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla, det ordförande och ledamot i häst- och nötboskapspremieringsnämnd må erhålla i reseersättning, där järnvägs- eller ångbåtslägenhet ej finnes, skjutslega efter endast en häst, samt att denna bestämmelse må vinna tillämpning från och med nästkommande år 1912.

Till stöd härför har motionären anført följande:

»Ur de betydliga anslag, Riksdagen årligen beviljar till åtgärder för höjande af jordbruket och landtmannanärningar, utgå bland annat medel till prisbelöningar af hästar, till understödjande af premiering af nötboskap samt penningpris vid premiering af mindre jordbruk med flera dylika små anslag, tydligen afsedda till uppmuntran och stöd för det mindre jordbruket.

Ehuruväl dessa anslag äro af erkännansvärdt glädjande beskaffenhet, måste dock ur sparsamhetssynpunkt beklagas de dryga omkostnader, som åtgå för dessa anslags utdelande, hvilka omkostnader ingalunda stå i rimligt förhållande till de prisbelöningar som utdelas.

Enligt gällande resereglemente åtnjuter ordförande och ledamot i hästpremieringsnämnd samt ordförande i nötboskapspremieringsnämnd i

dagtraktamente elfva kronor och, där järnvägs- eller ångbåtslägenhet ej finnes, skjutslega efter två hästar. Denna sistnämnda bestämmelse, skjuts efter 2 hästar, har säkerligen ringa betydelse för de delar af landet, där riklig järnvägs- och ångbåtsförbindelse finnes, men däremot stor betydelse för Norrland med dess ringa antal järnvägar i förhållande till de stora afstånden.

Bland nämnda premieringar är enligt min mening premiering af mindre jordbruk af största betydelse. Omkostnader för penningprisdeltning i denna premiering måste bestridas af hushållningssällskap och tillhör således ej Riksdagen, men om premieringsnämndens uppgift i detta är lika betydelsefull som i häst- och nötboskapspremieringen, är ju rättvist, att reseersättningarna äro desamma. Jag vill därför endast såsom exempel på, hvartill dessa reseersättningsbestämmelser kunna leda, omnämna, att under föregående år utdelades af statsmedel något öfver ett tusen kronor i penningpris vid premiering af mindre jordbruk i Västerbottens län. Några lappmarksbönder erhöilo pris för sin odling med små belopp, under 100 kronor. Men till den nämnd (2 personer), som förrättade denna premiering och i sammanhang därmed förmedlade små premieringslån om tillsammans 1,000 kronor, åtgingo i resekostnader i det allra närmaste tvåtusen (2,000) kronor.

Nu är verkliga förhållandet så, att dessa »premieringsherrar» aldrig åka efter 2 hästar i Norrland, men mycket ofta åka två af dem efter en häst och därigenom besparas en afsevärd del af reseersättningen. Vidare kan ifrågasättas, huruvida det är nödvändigt, att, som nu skett, hästpremieringsnämnden skall bestå af en professor, två veterinärer och en löjtnant, summa 4 stycken, för att bedöma prisvärda egenskaper hos landbrukarnes hästar.

Om däremot ordförande och ledamöter i dessa premieringsnämnder erhöile i reseersättning, där järnvägs- eller ångbåtslägenhet ej finnes, skjutslega för endast en häst, vore därmed vunnet, att denna besparing komme de täflande till godo i form af större eller flera pris, något som så väl behöfdes, samt till följe däraf skulle allmänheten omfatta dessa premieringar med större intresse.»

Utskottet.

Det torde ej kunna bestridas, att den storartade utveckling, landets häst- och nötboskapsafvel under de senaste årtiondena undergått, till stor del får tillskrifvas de utaf staten och hushållningssällskapen understödda premieringarna, hvilkas ändamål enligt de af Kungl. Maj:t för desamma fastställda reglementen är att verka för åstadkommande af goda och för

olika trakter af landet fullt lämpliga häst- och nötkreatursstammar. För vinnande af detta mål kräfves af de nämnder, åt hvilka ledningen af premieringen är anförtrodd, ett ansvarsfullt och svårt arbete, hvilket ej endast, som motionären tyckes föreställa sig, består i utdelandet af priser.

Omfattningen af detta arbete framgår beträffande hästpremieringen af § 13 i det för nämnda premiering den 5 mars 1909 utfärdade reglementet och hvad angår nötboskapspremieringen af § 4 i reglementet för nötboskapspremieringen af den 8 oktober 1910. Enligt bestämmelserna i berörda reglementen erhålla ordföranden i nötboskapspremieringsnämnd samt ordföranden och ledamot af hästpremieringsnämnd rese- och traktamentsersättning enligt tredje klassen i gällande resereglemente.

Då dessa premieringar upptaga ganska lång tid under den del af året, då jordbrukarna till följd af enskilda angelägenheters skötande hafva svårt att lämna sina hem, och äfven kräfva ganska mycket skrifarbete sedan premieringsresorna afslutats, göra de personer, som åtaga sig ordförande- och ledamotskap i premieringsnämnder stora uppoffringar. Det oakadt har det dock hittills lyckats (ehuru väl understundom med svårighet) att till platsernas besättande erhålla fullt lämpliga personer, men att, såsom för kontinuitetens skull önskligt vore, för någon längre tid binda personer vid uppdragen har däremot mött stora svårigheter. Hvad särskildt hästpremieringarna beträffar, har Kungl. Maj:t sett sig nödsakad att tilldela nämndernas ordförande särskilda arfvoden, och uteslutet är ej heller, att inom kort äfven samma åtgärd måste vidtagas beträffande ordförandena i nötboskapspremieringsnämnderna. Under sådana förhållanden torde det vara mindre välbetänkt att, såsom motionären föreslagit, nedsätta den nu fastställda rese- och traktamentsersättningen, helst som denna endast i enstaka fall torde lämna något öfverskott, sedan de med resorna förenade kostnaderna blifvit bestridda.

På grund häraf får utskottet hemställa,

att herr Jonssons ifrågavarande motion icke må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 5 maj 1911.

På jordbruksutskottets vägnar:

THEODOR ODELBERG.